

L-10 TA' FRAR IN-NAWFRAGJU TA' SAN PAWL F'MALTA IT-TWELID TAL-KNISJA MALTJA

Contributed by Frans Galea
Saturday, 09 February 2019

Din

hija il- Liturgija tan-Nawfragju ta' San Pawl f'Malta (2019) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Pajjilna g'andu 'afna dati
mportanti li jimmarkawna b'ala nazzjon
bi Storja rikka u twila. Imma
g'an-Nisrani l-iktar data mportanti hi l-10 ta' Frar li tfakkru fil-milja fostna
tal-akbar Appostlu-Evan!elista li kellha l-Knisja fil-mien primittiv tag'ha u
li bil-kitbiet li 'allielna, l-Ispirtu s-Santu rfina u ara l-Fidi Nisranija
fil-Misteru tal-G'id ta' Kristu. Fuq
l-art Maltija rifes l-akbar Appostlu tal-Knisja; l-g'oljiet, il-widien,
il-ba'ar innifsu, l-arja Maltija, semg'u mill-orilini l-Bxara li d-dinja kien
ilha tistenna sa mill-'olqien. Kemm hi
dejjem misterjuja l-g'alla ta' Alla!
O'rajn kellhom jistennew snin, sekli, il-milja fosthom ta' Knisja li
ddawlihom id-dlam tag'hom. Imma Malta
le. "Jin'tie! i|da li na'btu ma' g'ira."
qal Pawlu lil s'abu. Dan qalu g'ax
qalulu l-an!lu tal-Mulej. Kien hemm
'tiela li l-art ta' Malta tifta' dirg'ajja biex tilqa l-lifen li kien se
jwassliha t-Tejor veru. L-10 ta' Frar hi
d-data simbolika (g'ax hemm dibattitu fuq id-data) ta' rajja fundamentali
fit-tiswir tal-Malti u tal-G'awdx; twieldet il-Knisja ta' Kristu f'Malta,
wa'da mill-ftit Knejjes Apostoli i li fadal, imwaqqfa mill-Appostli nfushom.

"semg'et jidwi fi 'danha Malta
fis-sena 60 W.K., inqas minn tletin sena wara l-Mewt u l-Qawmien tal-Iben ta'
Alla? San Pawl innnifsu jwie'eb, g'ax hu
jirrepeti li kull fejn mar hu mar imrieg'ed, imne||a minn kliem il-g'arf, u
j'abbar 'a!a wa'da: lil Kristu u lil dan lmsallab. Hu !ie j'abbar l-A'bar it-Tajba, l-ewwel u
qabel kollox. Hija x-xandira tal-Im'abba
tal-Missier lejn kull individwu meta bag'at lil Ibnu biex ikun l-offerta ta'

tpattija g'ad-dnub kollu tad-dinja, xandira li g'andha s-sa'a tbiddel il-qlub u timla bil-fer' lill-bniedem. Il-Lili, bil-kmandamenti b'kolloxx, dan m'g'andhiex sa'a tag'mlu, iktar u iktar mal-lenerazzjonijiet tal-lum. Pawlu kien ixandar il-Morali wkoll, il-b'lonn enormi li n-Nisrani jg'ix tip ta' &ajja li l-pagan jstagg'eb biha, imma dan wara li jkun 'abbar l-Euangelion, il-Kerigma, l-A'bar it-Tajba g'al kull midneb.

Ir-risposta tal-Missier g'ad-dnub moqlij tieg'i u tieg'ek ma kienx, kif titlob kull li!, l-kastig. Altru! Altru! Quddiem il-mijerja tal-g'adu tieg'u, il-Missier abbanduna lil Ibnu l-Wa'dieni u l-G'ajil biex jittie'ed fuq l-artal fejn kellu jxerred demmu kollu f'offerta li tqaddes lil kull min jemmen fiha. X'ala tal-g'aleb! Kien g'alhekk li 'alliel fuq is-salib seta' jid'ol il-enna awtomatikament g'ax 'ares lejn Kristu bil-Fidi. Kien g'alhekk li anke jien u int nistg'u ng'ixu l-enna !a minn hawn jekk nemmnu fid-diega enormi li qeg'da l'omm warajja g'arar ta' mertu ta' Kristu li lesti jifgaw g'al kolloxx il-tijiet kollha mhux tag'na biss imma tal-univers kollu.

Tletin sena biss qabel ma l-ba'ar irremetta lil Pawlu fuq xatt il-ba'ar Malti, !rat xi 'a' f'erusalemm li inutli nippruvaw nitkellmu fuqha g'ax il-bniedem g'adu ma vvintax il-kliem biex jesprimi dan il-Misteru. Alla nijel u mtedd fuq il-forka mag'mula g'aliH mill-midinbin biex bl-Ubbidjenza tieg'u u bl-Im'abba li 'arlet minnu jkun jista' jsalva u jixtri lil dawk stess li kienu qed ja'qruh! Dan hu l-punt kru jali tal-Istorja tal-Bniedem. Lil Pawlu, din il-Irajja li Alla tnejj' minn kolloxx biex ikun jista' jg'addi minnha, !ennitu! Hu 'ass li dnubietu kollha, kollha, kollha, kienu ma'fura! Hu kien !ust quddiem Alla mhux g'ax 'adem g'all-Knisja imma g'ax in'asel fil-merti tal-Mulej g'ajil tieg'U. Hu 'araq &ajtu fil-qadi tal-Knisja b'ala konsegwenza ta' dan.

Dan hu mportanti li nifhmuh! Fuq dan jgur li jgur li tkellem Pawlu fit-tliet xhur li dam hawn. Il-Maltin li sab kienu pagani, imma pagani reli!juji. B'ar-reli!juji l-o'ra kollha ta' mienhom (u tal-lum!) kienu j'arsu lejn ir-reli!jon skont in-natura. Xi tg'idlek in-natura? Jekk tistinka, tirnexxi. Jekk ta'dem, tiekol. Jekk tistudja, tg'addi. Jekk tie'u 'sieb ssa'tek, ma timradx. Jekk tkun tajjeb u tobdi, ntuk rigal. Jekk t'arbat u tg'ix 'ajin, taqla' l-kastig.

Imma Pawlu qalilhom: “Jien kont 'ajin u midneb, kont na'qar il-Knisja u kont nifra' meta fit-torturi li konna nag'tu lill-Insara kien ikun hemm xi waqt meta xi 'add konna n!eg'luh jidg'i b’Alla. Kont nifra! Kien 'aqqni l-mewt ming'and Alla. I!da Hu, Sidi esù, li kont qed nippersegwita, !ie jiltaqa’ mieg'u u xorobni g'al mieg'u bil-'lewwa ta’ Kliemu! Urieni li kien miet g'al min hu b'ali biex ma nintilifx g'al dejjem. Salvani mix-xifer tax-Xeg'ol. &atafni b'alma wie'ed ja'taf zokk minn !o 'u!!ie!a li jkun !a beda jda'an. G'alhekk jien in'abbrilkom il-Grazzja. Kull midneb li jemmen fl-offerta ta’ Kristu g'alih, hu grazzjat, me'lus, mifdi, i!!ustifikat, mag'mul qaddis quddiem il-Missier. U min jemmen dan, issa stess, il-Missier jibg'at fih l-Ispirtu Qaddis ta’ Kristu rebbie' fuq il-mewt biex hekk int tir ievi natura !dida mi!buda lejn il-qdusija u mhux iktar lejn id-dnub. Jekk temmen, int issir bniedem !did, titwieled mill-!did; int se tg'ix g'al dejjem. Fil-vini tieg'ek se ji!ri d-demm ta’ Kristu li g'alih il-Mewt ma tistax iktar. U jekk tassew tilqa’ dan li qed inxandarlek, (nimmalinaw lil San Pawl ikompli), illejla stess nistiednek g'all-Mag'mudija u g'all-Festa Kbira tal-Ewkaristija li fiha dan li qed inxandarlek ise" mill-!did b'ala Memorjal dejjiemi.”

Din g'andha tkun il-predikazzjoni tal-Knisja fi |mienna. Din hi l-Evan!elizzazzjoni. Il-Morali u kif g'andna ng'ixu ji!u wara b'ala frott ta’ din il-predikazzjoni. L-ewwel trid tin|era’ s-si!ra, imbag'ad tistenna l-frott. Il-problema tal-Knisja illum f’pajji|na hu li g'adna ma ammettejniex li Malta tilfet il-Fidi. Mhux qeg'da tiflef il-Fidi, imma tilfitha di!a. G'ad fadal irqajja ta’ a'wa li g'andhom il-Fidi adulta (mhux reli!jo!ità b'al dik li sab San Pawl), imma b'ala pajjil tippretendix wisq minn Malta illum fejn jid'lu l-'ajja so jali, il-libertina!!i, l-idejal modern ta’ “nag'mel li rrid”. G'alhekk hemm blonn l-Evan!elizzazzjoni !dida. dida = dida!! Dan ukoll g'adna ma fhimniehx! Mhux kull predikazzjoni hi Evan!elizzazzjoni. Biex l-Evan!elizzazzjoni tkun Evan!elizzazzjoni trid tinag'ta lil dawk li ma jemmnux. Trid tkun konvint li quddiemek m’hemmx min tassew jemmen fil-Misteru tal-G'id ta’ Kristu. Trid tibda mill-bidu u xxandar l-og'la A'bar b’'e!!a, b’|elu, b'al donnu li qed tixxandar g'all-ewwel darba! Nibnu l-Knisja mill-!did f’din il-lenerazzjoni!

Fuq dan 'ela sa'tu Pawlu, u fuq dan trid ta'li sa"itha l-Knisja tieg'u li g'adha hawn Malta. Ma jimpurtax li hi kejkna. &afna huma dawk li jitrieg'du quddiem dan. Jista’ jkun, li wara kollox il-Knisja mkien qatt ma kienet kbira wisq. Ir-reli!jon, iva. Imma l-Knisja nist'ajjel li dejjem kienet “fdal”, mel' fil-borma, bozza kejkna li ddawwal tajjeb is-sala.

Il-qari fil-fest l-kbira
tal-lum hu dan li lej.

L-Ewwel Qari

Qari mill-Ktieb
tal-G'eref. 14, 3-7

Il-providenza tieg'ek, Missier, tmexxih;

g'ax int fta't triq fil-ba'ar ukoll,

u mog'dija bla periklu qalb l-imwiel.

Hekk turi li int tista' te'les minn kull ti!rif,

biex ukoll min ma jifhimx jista' jba"ar.

Inti ma tridx li g'emil l-G'eref tieg'ek

ikun g'al xejn;

g'alhekk il-bnedmin jafdaw 'ajjithom

fuq g'uda dg'ajfa,

u jaqsmu, qawwijin u s'a', mwie! kbar fuq
attra.

Hekk ukoll, meta kienu qeg'din jinqerdu l-!ganti l-kbar,

fuq dg'ajsa skansat it-tama tad-dinja

u, mmexxija minn idek, 'alliet lid-dinja jerrieg'a ta' nisel !did

Mbierka l-g'uda li biha jsir il-!id!

Salm Responsorjali

Salm 107

&a jroddu 'ajr lill-Mulej g'al tjubitu,

g'all-g'e!ubijiet tieg'u mal-bnedmin.

U joffrulu sagrifi ji ta' radd il-'ajr,

u jxandru l-g'emejjel tieg'u b'g'ana ferrie'i.

Dawk li jba"ru fuq l-!fna,

li jinnegozjaw fuq l-ib'ra bla tarf,

raw l-opri tal-Mulej

u l-g'e!ubijiet tieg'u f'qieg' il-ba'ar.

Hu ordna u qajjem riefnu,

li qanqal imwie! il-ba'ar.

G'olew sas-smewwiet

u ni!lu sa qieg' il-ba'ar;

qalbhom bdiet tferfer bil-bija'.

Bdew jitbandlu u jixxenglu b'al nies fis-sakra,

u s-seng'a tag'hom xejn ma switilhom.

G'ajjtu lill-Mulej fl-hemm tag'hom,

u mid-dwejjaj tag'hom 'elishom.

U bidel ir-riefnu f'liffa,

u sikket mew! il-ba'ar.

Huma fer'u g'ax ibbnazza;

u hu wassalhom sal-port li xtaqu.

&a jroddu 'ajr lill-Mulej g'al tjubitu,

g'all-g'e!ubijiet tieg'u mal-bnedmin.

It-Tieni Qari

Qari mill-Ktieb tal-Atti
tal-Appostli. 27, 16 – 28, 6

B'lirja wa'da g'addejna
ta't ir-ri' ta' daqsxejn ta' gjira jisimha Kawda. Bilkemm stajna n|ommu
d-dg'ajsa warajna, u g'alhekk tellg'uha mill-ba'ar. Mbag'ad
qabdu l-armor u rabtu l-lifen dawramejt bi - imi, ni||lu l-qlug' g'ax
belg'u li ninkaljaw fuq is-Sirti, u hekk 'allejna l-mew! ilorrna mieg'u.

L-g'ada t-tempesta 'abbtitna
 'afna, bdew iwaddbu t-tag'bija l-ba'ar, u fit-tielet jum irmew
 it-tag'mir tal-lifen b'idejhom stess. G'al 'afna jiem la dehret xemx
 u lanqas kwiekeb; it-tempesta li qabditna ma kinitx 'afifa, hekk li fl-a"ar
 tlfna kull tama li nsalvaw.

In-nies kienu ilhom 'afna
 ma jie'du xi 'ala biex jitrejqu; Pawlu waqaf f'nofshom u qalilhom:
 "&bieb, kien imisskom smajtu minni u ma tlaqtux minn Kreta; kontu te'ilsu
 minn din il-sara u dan it-telf. Imma issa nwissikom biex tag'mlu
 l-qalb, g'ax 'add minnkomb m'hu se jitlef 'ajtu; il-lifen biss
 jintilef. G'ax dal-lejl deherli an!lu ta' dak Alla li tieg'u jien u
 li lilu nqim, u qalli, 'Tib!ax, Pawlu. Je'tie! li inti tidher
 quddiem
 esari; ara, Alla tak il-grazzja li dawk kollha li qeg'din jivvja!!jaw
 mieg'ek isalvaw.' Mela qawwu qalbkomb, 'bieb. Jien nemmen f'Alla li
 hekk isir, sewwasew kif 'abbarli. Jin'tie! i!da li na'btu ma'
 glira."

Meta wasal l-erbatax-il
 lejl, konna ninsabu mitfug'in 'l hawn u 'l hemm fil-ba'ar ta' Adrija.
 G'all-'abta ta' nofs il-lejl il-ba'arin 'assew li konna resqin qrib xi
 art. Skandaljaw il-fond tal-ba'ar, u sabu g'oxrin qama; mxejna ftit
 ie'or 'il quddiem, re!g'u skandaljaw, u sabu 'mistax. Huma be!g'u li
 xi mkien konna se na'btu ma' xi skoll, u g'alhekk ni!llu erba' ankri
 mill-poppa. Ix-xewqa tag'hom kienet li ma jdumx ma
 jisba'. Il-ba'arin bdew ifittxu li ja'arbu mill-lifen, u ni!llu
 dg'ajsa l-ba'ar b'allikieku biex idendlu xi ankri mill-pruwa. I!da
 Pawlu qal li - enturjun u lis-suldati: "Jekk dawn ma jibqg'ux fuq
 il-lifen, intomb ma tistg'ux issalvaw." Mbag'ad is-suldati
 qa tu l-bula tad-dg'ajsa u 'allewha tmur g'al ri'ha.

Meta sar il-'in biex
 jisba', Pawlu qabad jag'mel il-qalb lil kul'add biex jitrejqu b'xi 'a!a, u
 qalilhom: "Issa !a ilkom erbatax-il !urnata tistennew sajmin u ma dduqu
 xejn. G'alhekk ag'mlu l-qalb u trejqu b'xi 'a!a ta' l-ikel; dan
 jiswielkom g'al sa"itkom, g'ax 'add minnkomb m'hu se jitlef xag'ra wa'da minn
 rasu."

Kif qal dan, qabad
 il-'obl, radd il-'ajr lil Alla quddiem kul'add, qasam u beda
 jiekol. Mbag'ad kul'add g'amel il-qalb, u 'adu xi 'a!a ta' l-ikel
 huma wkoll. Konna b'kollox mitejn u sitta u sebg'in ru' fuq
 il-lifen. Wara li xebg'u, bdew i'effu l-lifen u jwaddbu l-qam'
 il-ba'ar.

X'in imbag'ad seba', l-art
 ma g'arfuhix; lem'u biss bajja bi xtajta fiha, u qatg'uha li, jekk jistg'u,
 jitfg'u l-lifen fuqha. R'ew l-ankri u telquhom il-ba'ar, u 'allew
 ukoll l-irbit tat-tmun. Mbag'ad tellg'u l-qala' l-g'ir ta' quddiem g'ar-ri' u
 r'ewlha lejn ix-xtajta. Ilda 'batna ma' sikka bejn lew! kurrenti, u
 l-ba'rin wa"lu l-lifen fuqha. Il-pruwa baqq'et imwa"la sewwa fil-post u ma
 t'arrkitx iljed, imma l-poppa bdiet titfarrak bil-qilla tal-mew!.

Is-suldati riedu kieku
 joqtlu l-pri!unieri, li ma jmurx ja'rab xi 'add minnhom
 bil-g'awm; ilda - enturjun, li ried isalva 'l Pawlu, ma 'alliex
 il-'sieb tag'hom ise". Lil dawk li kienu jafu jg'umu ordnalhom jintefg'u huma
 l-ewwel il-ba'ar u jmorru l-art; lill-o'rajn ordnalhom jil'qu
 x-xatt, min fuq twavel u min fuq b'ejje imkissra tal-lifen. U hekk kul'add
 qabad l-art qawwi u s'i'.

Meta 'lisna mill-g'arqa,
 sirna nafu li l-g'lira kien jisimha Malta. In-nies tag'ha liebu
 ru'hom mag'na bi 'lewwa li ma b'alha. Laqq'una tajjed lilna lkoll u qabbdulna
 'u!!ie!a, g'ax kienet bdiet niejla x-xita u kien il-bard. Mela Pawlu
 qabad qabda zkuk niexfa u tefag'hom fin-nar. Fiz-zkuk kien hemm lifg'a li,
 malli 'asset is-s'ana, 'arlet u qabdet ma' id Pawlu. In-nies
 tal-g'lira, kif raw il-lifg'a mdendla ma' idu, bdew jg'idu wie'ed lil
 ie'or: "Dan ir-ralel jgur xi qattiel, g'ax g'ad li 'elisha mill-ba'ar,
 il-ustizzja ma 'allitux jg'ix!" Imma hu farfar il-lifg'a
 !on-nar u ma !ralu xejn. Huma stennew li se jarawh jintefa' jew
 jaqa' u jmut f'daqqa. Wara li damu jistennew 'afna u raw li ma !ralu ebda deni,
 biddlu l-'sieb u bdew jg'idu li kien xi alla.

Evan!elju

L-Eg'luq tal-Evan!elju ta'rsquo;
 San Mark. 16, 15-20

F’dak il-|mien, esù qal
 lill-&dax: "Morru fid-dinja kollha, xandru l-Evan!elju lill-'olqien
 kollu. Min jemmen u jitg'ammed, isalva; ilda
 min ma jemminx, ikun ikkundannat. U dawn huma s-sinjali li jsie'bu
 lil dawk li jemmu: f'ismi jke u x-xjaten, jitkellmu b'isna
 !odda, jaqbd u s-sriep b'idejhom, u jekk jixorbu xi xorb li jlib
 il-mewt ma jag'mlilhomx 'sara; iqieg'du idejhom fuq il-morda u dawn
 ifiqu."

U hekk il-Mulej esù, wara
li kellimhom, kien imtella' fis-sema u qag'ad in-na'a tal-lemin ta' Alla.
Huma mbag'ad marru jippridkaw kullimkien; il-Mulej kien ja'dem
mag'hom u jwettaq il-kelma bil-mirakli li kienu jsiru mag'ha.